

גיליון הורים פרשת חיי שרה

בפרשה מספר נושאים מרכזיים: מותה של שרה אמנו קנית מערת המכפלה מידי עפרון החיתי, הציווי של אברהם למצוא כלה ליצחק, השליחות של אליעזר ליד הבאר, אליעזר בבית משפחת רבקה, המפגש עם יצחק, מותו של אברהם ומותו של ישמעאל.

לקראת השבת מצורפים שבעה סיפורים (נעשה מאמץ להביא סיפורים על מנת שתהיה אפשרות לגוון ולהתאים את הסיפור לפי הצורך החינוכי במשפחה או בכיתה)

סיפור א' – למה אברהם הוסיף לומר "קח ממני" אחר שכבר אמר "נתת".

סיפור ב' – המאמץ הנדרש לקיום מצוות

סיפור ג' – חיי שרה "שכולן היו שווים לטובה?"

סיפור ד'+ה' – "בא בימים" בא ומצוותיו בידו...

סיפור ו' – ליהנות ממה שהו שאינו ראוי לנו?

סיפור ז' – על מי לסמוך בענייני הרוח?

מומלץ לספר את הסיפורים עם המסר מוכן מראש ולהרחיב ולהתאים לצורך של הילדים במשפחה. שבוע טוב ושבת שלום

סיפור א' לשולחן שבת

וידבר אל עפרון נתתי כסף השדה קח ממני וגו'. אברהם אבינו קונה את מערת המכפלה כדי שיהיה קנין גמור לזרעו אחריו על אף שהקב"ה הבטיח את כל הארץ לאברהם. אברהם אבינו מלמדנו הלכה למעשה שהאדם צריך להתאמץ בעצמו ולא לחכות לנהמא דכיסופא (לחם בוש) אלא יהיה כאדם העומל על מנת להשיג את מה ראוי לו.

ויש לשאול למה אברהם הוסיף לומר "קח ממני" אחר שכבר אמר "נתת". וכן יש לשאול איך עפרון לא מתבייש לאחר שלעיני כל אנשי עירו אמר שהוא נותן במתנה, ופתאום מבקש הוא סכום נכבד של ארבע מאות שקל כסף עובר לסוחר? ועל פי הסיפור הבא יבואר בע"ה:

מעשה ברבי יהונתן אייבשיץ שהיה לו ויכוח עם המלך שטען שהשכל מנצח את הטבע, כגון הנגר לוקח עץ משייפו ומסדרו ועושה ממנו שולחן מהודר, מלטשים ובונים ומשנים דברים והכל מהשכל שגובר על הטבע. ואילו רבי יהונתן אמר: "עם כל הכבוד לשכל, אבל השולחן עדיין עץ והוא תשרפוהו בדיוק כמו כל עץ שנשרף באש, וכן שאר הדברים, כי האדם יכול בשכלו רק ליפות ולשכלל את הדברים, אבל אינו יכול לשנות אותם ממהותם". אמר המלך לרב: "הבא וניפגש שוב בעוד שלושה חודשים וכל אחד יוכיח את דבריו".

רבי יהונתן לא חשב על זה הרבה, הוא חזר לשיבתו ולתלמודו ושכח לגמרי מכל העניין. יום אחד, כאשר הרב ישב ולמד, בא לידו עכבר קטן והפריע לו ללמוד. העכבר קפץ לתוך קופסת הטבק של הרב, ומיד הרב סגר בעדו כדי שלא ימשיך להפריע, הוא הניח את הקופסה בכיס מעילו וחזר לתלמודו. והנה נקישות בדלת ובפתח מופיע שליח מטעם המלך להביא את ר' יהונתן כדי להוכיח את דבריו. הרב נסע עם השליח בכרכרה מלכותית לארמון המלוכה, שם היה אולם רחב ידיים מלא שולחנות ערוכים לסעודה, עם כל השרים ומקורבי המלך. פתאום ניגש חתול הולך על שתיים, בידו מגש של כוסות יין ועל ראשו כובע שעליו כתוב "הטבע והשכל" ומגיש יין למסובים לקול מחיאות כפיים סוערות.

המלך ניגש לרבי יהונתן ואמר בהנאה: "הנה הוכחה לדברי, השכל עשה מחתול מלצר למופת". בינתיים החתול ניגש לרבי יהונתן שנזכר בעכבר והוציאו מקופסת הטבק מול עיניו של החתול. החתול זרק את המגש עם הכוסות והיין המשובח והחל לרדוף אחרי העכבר המבוהל תוך כדי שהוא מותיר מאחוריו מהפיכה שלמה של שולחנות הפוכים, שברי כוסות קריסטל, אנדרלמוסיה ובלגן. כמובן שהוכרז שרבי יהונתן ניצח וכל מה שהחתול עשה היה רק הצגה זמנית עד שראה את העכבר, וחזר לטבעו ורדף אחריו להשיגו כהרגלו.

וכן כאן עפרון רואה את כל העיר מסביב ואברהם רוצה ממנו את הקבר. מיד אמר לאברהם הכל שלך במתנה כיוון שרצה לקבל כבוד, אבל אברהם ידע שהוא עכשיו כמו החתול עם המגש שעוד לא ראה את העכבר ומיד אברהם הוציא את הכסף ונוסף לו בו מול עיניו, ואז כבר עפרון גילה את פרצופו האמיתי ואמר 400 שקל כסף עובר לסוחר, וכל זאת מאחר שכבר ראה את הכסף. ולכן אמר אברהם קח ממני שנשאר לעפרון רק לקחת שאברהם כבר הוציא את הכסף. במעשה זה, עקר אברהם אבינו את "הרצון" של עפרון ונטע עבורנו את זכות הקניין במעשה על מערת המכפלה.

סיפור ב' לשולחן שבת

ותמהר ותער כדה אל השוקת וגו'.

כאשר אליעזר עורך את המבחן לכלה הראויה ליצחק, מבאר המדרש מדוע כתוב בפסוק "וירץ העבד לקראתה" כיצד ידע שהיא אכן המתאימה? ומסביר המדרש "ויתרד העינה ותמלא כדה ותעל-כל הנשים יורדות וממלאות מן העין, וזו פתח שראו אותה המים מיד עול" ורש"י מסביר "לפי שראה שעלו המים לקראתה" ידע שהיא הראויה ליצחק.

לעומת זאת, כאשר אליעזר מבקש שתשקה גם את הגמלים כתוב: "ותרץ עוד אל הפאר לשאב ותשאב לכל גמליו" דהיינו שהמים לא עלו לקראתה כמו קודם אלא רבקה שאבה בעצמה והתאמצה הרבה יותר, והשאלה נשאלת מדוע?

ניתן להסביר שבפעם הראשונה שרבקה אמנו מילאה את המים כוונתה הייתה בשביל משפחתה ולכן לא היה צריך להתאמץ אבל כשמילאה אח"כ לעשרה גמלים של אברהם אבינו: שזה המצווה של גמילות חסד, המעשה נהפך להיות קשה. נלמד מכאן מוסר גדול שמצוות ומעשים טובים לעיתים מצריכים אותנו למאבק גדול ביצר הרע שמערים קשיים כדי שלא נצליח לקיים את המצווה וממציא עבורנו תירוצים מדוע לא להתאמץ.

ומעשה ברבי שלום שבדרון זצ"ל שהיה מלמד קבוצה של נערים תורה, והנה הוא רואה שאחד התלמידים כבר כמה ימים לא בא ולכן הלך לבקרו שמא חולה הוא.

כאשר הגיע לביתו, הנער פתח את דלת ביתו כשהוא בריא ושלם. שאל אותו הרב: "למה אינך מגיע? מה קרה?" והנער השיב: "כבוד הרב, שבוע הבא אני חוזר שוב באופן קבוע אבל השבוע איני יכול".

"ומדוע אינך יכול? אולי אוכל לסייע במשהו? יש לנו שיעור בעוד שעה אולי תבוא?" שאל הרב

הנער כבש עינו בבושה ואמר: " בדיוק בזמן השיעור מתקיים משחק כדורגל ואני מאוד אוהב לצפות בו!"

"מה זה כדורגל?" שאל הרב. מיד קפץ הנער והסביר לרב יש כאן עשרה שחקנים וכאן עשרה שחקנים. ובכל צד יש שער וצריך להכניס גולים ומי שמכניס גול מקבל כבוד גדול ומעניקים לו כסף ושכר גדול. אמר לו הרב: "יש לך כאן איזה כדור?" "וודא" ענה התלמיד ועינו מיד הבריקו. "תן לי אותו" אמר הרב, "ראיתי מגרש בדרך אלך ואכניס איזה עשרים גולים ואקבל כבוד גדול וכסף כמו שאמרת".

הנער גיחך ואמר לרב "כבוד הרב עכשיו זה לא חכמה כי אין אף אחד שימנע ממך להכניס גול וזה נקרא שער ריק וזה לא נחשב לכלום!"

מיד אמר לו הרב: "ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר לבוא כל יום לשיעור שאין לך מה לעשות זה דומה לשער ריק כי אף אחד לא מונע בעדך, אבל היום שיש לך מניעות גדולות לבוא אם תבוא סימן שהכנסת סוף סוף גול אמיתי!" דברי הרב חדרו לנשמתו של הנער והוא הגיע לשיעורו של הרב.

הרב, שראה את הנער נכנס אל השיעור, קם מלא קומתו לכבודו וזאת על התגברותו במאבק על היצר הרע שמנע ממנו להגיע לשיעורי התורה.

וכמו שאמרו חז"ל במסכת קידושין ל: "כך הקב"ה אמר להם לישראל בני בראתי יצר הרע ובראתי לו תורה תבלין ואם אתם עוסקים בתורה אין אתם נמסרים בידו שנאמר: "הלא אם תטיב שאת" ואם אין אתם עוסקים בתורה אתם נמסרים בידו שנא' "לפתח חטאת רובץ" ולא עוד אלא שכל משאו ומתנו בך שנאמר "ואליך תשוקתו" ואם אתה רוצה אתה מושל בו שנאמר "ואתה תמשל בו".

סיפור ג' לשולחן שבת

הפרשה מתחילה בפסוק "ויהיו חיי שרה מאה שנה ועשרים שנה ושבע שנים" ורש"י מביא בפירושו: "שכולן היו שווים לטובה!"

ר' זושא מאניפולי הקשה, היאך אפשר לומר על שרה אמנו, שכל שנותיה היו שווים לטובה, וכי באמת כך היה? והלא במשך תשעים שנה היתה עקרה, סבלה עם בעלה גלות ורעב, פעמיים נלקחה בכח מבעלה (פרעה ואבימלך) וסבלה מאוד מהגר ומישמעאל. האם על שנים אלו ניתן לומר "כולן שווים לטובה"?

אלא, תירץ ר' זושא, ללמדנו בא, כי על כל מאורע ומאורע שבא על שרה, אף אם היה קשה ומצער, היתה מזדרזת ואומרת "גם זו לטובה!" שכשם שחייב אדם לברך על הטובה, חייב לברך גם על הרעה. שרה מעולם לא חשה בצער, כיוון שידעה שכל מה שבא עליה, היה מאת ה' ית', וממילא "כולן שווין לטובה".

מובא סיפור שהתרחש לקראת סוף מלחמת העולם, כאשר בנות הברית החלו לגבור על הנאצים, ימח שמם, הנאצים נסוגו בכל החזיתות, אך לא נתנו ליהודים מנוחה. במחנה "ברגן בלזן" שבגרמניה המצב היה קשה מנשוא - רעב, צמא, עינויים ומחלות, היו רק חלק מן הצרות שאפפו את יושבי המחנה. המחנה היה מחולק לאגפים, ובאחד מהם היו שבויים גם חיילים רוסים.

בוקר אחד, הגיעו הנאצים לאגף זה, והכריזו: "אנחנו יודעים כי בעוד כמה ימים יגיעו הנה האנגלים, ואנו רוצים שתספרו להם כמה טוב היה לכם אצלנו, לכן הבאנו לכם לחמניות טריות".

הרעב ששרר במחנה היה נורא, בלתי נתן לתיאור. יהודי שהיה באגף החיילים השבויים מרוסיה סיפר, שבמשך חמש שנים כמעט ולא אכל, וכל מחשבתו היתה נתונה רק לשאלה איך להשיג אוכל.

הוא נעמד בתור, וכשהביט לעבר סל הלחמניות, ראה שלא נותרו בו הרבה לחמניות. התעורר בלבו החשש שמא בדיוק כשיגיע יגמרו הלחמניות. מחשבה זו, גרמה לו לדפיקות לב מואצות, זעה קרה נגרה ממנו מרב פחד.

התור מתקדם, ששה אנשים לפניו. הוא מביט ורואה שנשארו שבע לחמניות, מה שאומר שהוא יזכה באחרונה. והנה מתקדמים לאט לאט ובאמת קבל את הלחמניה האחרונה.

הוא היה מאושר, הנה בידו הלחמניה. אמנם קטנה, אבל טרייה וריחנית. באותו רגע הבחין לפתע שליד החייל הגרמני מונחים סלים נוספים, מלאים בלחמניות.

מיד עלה בדעתו רעיון: אם יש כל כך הרבה לחמניות, מדוע לא לקחת עוד אחת? הרי הנאצי ודאי לא יזהה אותו בין כל כך הרבה האנשים. ואז כשהנאצי שאל מי הבא בתור, אמר היהודי: "אני", וקבל עוד לחמניה. בידיו היו שתי לחמניות טריות. הוא היה מאושר. לפתע הוא מרגיש יד לופתת את צווארו, וקול מאיים לוחש באזניו: "ראיתי אותך יהודון!", הוא הסתכל לראות מי הדובר, וראה שזה לא היה נאצי, אלא חייל רוסי שבי. אותו רוסי בריון תפס בו בחזקה ואמר: תן לי את הלחמניה השנייה!

היהודי ערך לעצמו חשבון: הוא הרי אסיר כמוני, מה פתאום שאתן לו. ולכן אמר לו בתוקף שאינו רוצה לתת לו את הלחמניה. תפס אותו הרוסי עם עוד שני בריונים רוסים, הכניסו אותו לתוך צריף, חבטו בו קשות ובעטו בו באכזריות, עד שכמעט הוציאו ממנו את נשמתו. וכאשר חשבו שהוא כבר אינו בין החיים, נטלו ממנו את הלחמניות והלכו.

היהודי הרגיש את צלו של מלאך המוות פורש עליו את כנפיו. נשא עיניו למרום וקרא: "ריבונו של עולם, דווקא עכשיו למות, רגע לפני השחרור!?" אם רצית לקחת לי את נשמתו, במשך החמש השנים האלה שהייתי כאן, היו לך מאות הזדמנויות לעשות זאת... וכך כשהוא מלא טענות כלפי מעלה, איבד את הכרתו.

כשהתעורר מעלפנו, ראה שמש זורחת. הוא לא הבין איך זה יכול להיות. חמש שנים הוא לא ראה שמש זורחת כשהוא קם, שהרי הנאצים היו מעירים את כולם בארבע לפנות בקר למסדר. ומי שלא היה קם למסדר, לא זכה לקום יותר... אז איך יתכן שהוא ישן, והשמש זורחת.

לאט לאט חדרה למוחו ההכרה: הנאצים כבר אינם נמצאים כאן, הם ברחו, השתחררנו... אבל למה כזה שקט מסביב? הביט סביבו וראה שכולם מתים. הלחמניות היו מורעלות!!! אבל עליו נגזר לחיות, ולכן הקב"ה דאג שיקחו ממנו את הלחמניות, אמנם הוא סרב לתת אותם, אז היה צריך לקבל מכות, כדי שיוכל להמשיך לחיות ולספר שהכל לטובה.

סיפור ד'ה' לשולחן שבת

נאמר בתורה: "וַאֲבָרְקָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים וְהָיָה בְּרַךְ אֶת אֲבָרְקָם בְּפֶל" (בראשית כד, א). עד אברהם לא היתה זיקנה בעולם ומי שהיה בא לדבר עם אברהם מדבר עם יצחק, ובא לדבר עם יצחק, מדבר עם אברהם כיון שהיו דומים זה לזה. בא אברהם ובאה זקנה שנאמר: "וַאֲבָרְקָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים" (ב"מ פ"ז).

אברהם מפני שחפץ שיבדילו אותו בהיכר פנים מיצחק ביקש מהקב"ה שתהיה הזיקנה ניכרת בו, וזהו שנאמר "וַאֲבָרְקָם זָקֵן בָּא בַּיָּמִים" שהיו אצלו שני מיני זיקנה.

התורה מעידה על אברהם אבינו שבא בימים וכפי שמסביר המדרש: "אֶמֶר רַבִּי אֶחָא יֵשׁ לָךְ אָדָם שֶׁהוּא בְּזָקָה וְאֵינוֹ בַּיָּמִים, בַּיָּמִים וְאֵינוֹ בְּזָקָה, אֲבָל כָּאֵן זָקָה כְּנֶגֶד יָמִים וְיָמִים כְּנֶגֶד זָקָה". אברהם אבינו "בָּא בַּיָּמִים", **בא עם כל הימים שלו**, דהיינו שניצל כל רגע בחייו לעבודת ה' יתברך.

רוב האנשים טרודים במחשבות על ההווה והעתיד הגשמי שלהם ואינם דואגים מספיק לעתידם הרוחני ולחיי קודש שלהם ושל משפחתם.

ומסופר על רב אחד שנבחר לרב עיירה מסוימת, וביקש מהקהילה לקחת אותו למקומות הקדושים, ובין היתר להשתטח על קברי הצדיקים שבתוכה. כאשר עבר על פני המצבות הפזורות בשטח בית הקברות, מצא שם לתהונו דבר מוזר מאוד, על המצבות היה חרוט גילם של הנפטרים: על מצבה אחת חרוט "פה נקבר פלוני אלמוני שחי עשר שנים ומספר חודשים", על מצבה אחרת חרוט: "פה טמון פלוני, הרב הצדיק שחי עשרים שנה ומספר שבועות", על המצבה השלישית: "פ"נ הרב הגאון זצוק"ל שזכה לחיות שלושים שנה וכמה ימים".

הרב החדש התפלא מאוד ואמר בליבו "כיצד זה יתכן שכל הנפטרים כאן הם כה צעירים, והלא ראיתי בעיירה זו כמו עיני אנשי מדות בזקנה מופלגת". פנה הרב למלוויו ושאל אותם לפרש הדבר. אנשי העיירה השיבו ואמרו: "פה בעיירה אנו חורטים על המצבות רק את החיים הרוחניים והנצחיים שהאדם ניצל עלי אדמות בעסק התורה מצוות ומעשים טובים. ואילו את החיים הגשמיים שהאדם בזבז לצורך עצמו אין אנו מחשיבים כלל כי אלו ימים שעליהם נאמר: 'שנים אשר תאמר אין לי בהם חפץ', ולכן ראית שעל המצבות חרוטים ימי האדם נטו ולא כשאר בתי החיים שחורטים על המצבות את החיים ברוטל".

וזה שאמר הכתוב: "ואברהם זקן בא בימים", לא זקן ברוטו בא בימים, אלא זכה אברהם להביא את הימים נטו כשהוא זקן שקנה חכמה וכן נאמר עליו: "ואלה ימי שני חיי אברהם אשר חי" (בראשית כה, ז), שני חיים רוחניים לזה יקרא חיים עלי אדמות, חיי תורה ומצוות, "אשר יעשה אותם האדם וחי בהם".

ומשל נוסף של המגיד מדובנא זצ"ל לעני אחד היה קרוב משפחה עשיר שעמד לחתן את בנו עם בת נגידים. חתונה כעין זו צריכה הכנה רבה ואף העני הכין את עצמו כראוי... בוודאי - חשב העני בליבו - יערוך קרובו סעודה כיד המלך על כן מן הראוי והכדאי כי אמנע מפי כל מאכל או משקה במשך יומיים לפני החתונה כדי שאבוא רעב ותאב ויהיה בידי להינות הנאה שלימה מן המטעמים

המלמד

מתכוננים לפרשה

פרשת וַיִּלֶּךְ עֲרָה

הגיליון השבועי מוקדש
לעזר ר' יצחק בן ר' יהושע זאב
ולעזר שרה חיה בת פרל

www.Parashatshavua.com

הנפלאים. אמר ועשה. יומיים לא טעם מאומה אלא ישב בתענית, וביום החתונה לעת ערב עמד כמתעלה בחלון ביתו לראות אם משרתי העשיר כבר מתדפקים על דלתו להזמין אל החתונה, אלא שלמרבית היגון ראה את המשרתים כשהם ממהרים אל בתי חשוי העיר ומזמינים אותם, ואילו על ביתו פסחו... מהרי נא זוגתי היקרה - אמר העני - עוד רגע קט ואפול מתעלה מרוב רעב, אנה הגישי לי אוכל מכל אשר בבית. מיהרה האישה המסורה והגישה לבעלה לחם יבש ומעט בצלים ושומים וגם צנון אחד שמצאה. את הכל הניחה לפניו, והמסכן ברעבונו כילה הכל, לא השאיר שריד ופליט... לאחר ששבע וברך נשמעה נקישת בדלת. משרתי העשיר באו להזמין אל החתונה... הלך העני במר נפשו אל השמחה והסב אל השולחן. בתחילה הוגשו לפניו דגים אפויים שהועלו באותו בוקר ברשת הדייגים. מונחים היו על מגשי כסף ועטורים בזרי ירקות. טעם העני מן הדג, אולם הטעם היחיד שעלה בפיו היה טעם הצנון שאכל לא מכבר... לאחר מכן הוגש צלי עגל רך ועדין ברוטב מתקתק ובצידו תפודים אפויים ומבחר פטריות. טעם העני מן המעדן המוגש לו ומיד נתעו פניו - טעם השומים והבצל שאכל בביתו עדיין היה נודף מפיו... כך ישב העני בסעודה המפוארת, ולא טעם מאומה. אחרי הסעודה, כאשר קמו הקרואים לשוב לבתיהם, שמע העני כיצד הם מהללים ומשבחים את הסעודה הנפלאה שכמותה לא טעמו זמן רב. בוודאי אתם מהתלים בי - אמר העני - הן גם אני טעמתי, אולם הסעודה לא הייתה טעימה כלל. התפלאו האנשים אולם אז אמר אחד משרתי העשיר: אל תתפלאו כלל! אני הוא זה שהזמנתי אותו לכאן, וראיתי כי טרם שבא לכאן סעד סעודת שום, בצל וצנון... לאחר סעודה שכזו איזה טעם רציתם שיטעם במעדני מלך?... כן הוא גם הנמשל - אמר המגיד מדובנא זצ"ל - הקדוש ברוך הוא נתן לנו תורה ומצוות מתוקים מדבש ונופת צופים, אולם כדי לחוש את "הטעם" הנפלא של התורה הקדושה יש לבוא אל קיום המצוות מתוך טהרת הלב והנפש, לא כן אם האדם השביע את נפשו מרורים מתאוות העולם הזה, האיך ירגיש בטעם הנפלא של מעדני המלך, מלכו של עולם?

סיפור ו' לשולחן שבת

לכן הארמי, בשומעו את דברי רבקה אחותו ובראותו את העושר שמביא איתו אליעזר עבד אברהם, רץ אליו בתקווה לזכות במשהו מן העושר שלא היה ראוי לו.

גם אנשי חרן רצו להרוג את אליעזר ולקחת את הרכוש אך משראו את חוזקו שהיה מעביר גמלים בידיו את הנהר פחדו להתקרב. את המידה הרעה של הרצון להנות ממשהו שאינו ראוי לנו נלמד ממעשה שהביא מרן החיד"א (רבי חיים דוד אזולאי זצ"ל ב"דברים אחדים": מעשה בעני שהיה לו שכן עשיר. הגיע היום, ואותו עשיר חיתן את בנו, ועשה משתה גדול לכל באי שער עירו. והעני, חיכה שהעשיר יקרא לו לאכול סעודה עם האנשים, כי הוא שכן שלו. ולכן, הוא לא הכין ארוחת ערב באותו לילה שהיה המשתה. הוא חיכה בביתו עד השעה השנייה מן הלילה, והעשיר לא קרא לו. התייאש העני מכך שהעשיר יקרא לו, ולכן היה צריך לאכול לחם מעופש שנשאר לו מלפני שלושה ימים. אחרי שסיים לאכול, בא פתאום המשרת של העשיר וקרא לו. העני הצטער כי עכשיו הוא לא יוכל לאכול מהסעודה. מה עשה? הכניס את אצבעותיו לפיו באופן כזה שהוא הקיא את כל מה שאכל ואז הלך לבית של העשיר. הוא הגיע לביתו של העשיר והשכן העשיר אמר לו: אני שמך אותך כשומר על החצר שלא תישאר החצר פתוחה. העני המסכן גם נשאר רעב וגם לא השתתף בסעודה, וישב בבושת פנים בפתח, רעב ומדוכא מחמת הקיא שהקיא.

סיפור ז' לשולחן שבת

אברהם אבינו שולח את אליעזר למצוא כלה ליצחק אבינו ומשביע את העבד שלא יקח אישה מבנות הכנעני. ומזכירה התורה בפסוק על אליעזר 'זקן ביתו המושל בכל אשר לו' כלומר אברהם אבינו סמך עליו בכל ענייני הממון ולא היה צריך לבדוק אחריו ואילו בדבר הרוחני עם השלכות לעתיד, השביע אותו על כך "ואשביעך בה" אלוקי השמים ואלוקי הארץ אשר לא תיקח אִשָּׁה לבני מבנות הכנעני" ולא סמך עליו.

ומסופר על רבי ישראל מסלנט שעבר פעם באיזה אכסניה ובעה"ב שאל אותו אם הוא יכול לשחוט לו, כיוון שהוא נראה רב עם זקן וכו' ויען הרב כן וילכו לשחוט ובדרך הרב שואל אותו סלח לי יש לך אולי איזה אלף רובל להלוות לי ואני אחזיר לך תוך כמה ימים, אמר לו האיש אינני מכיר אותך ואני לא מאמין לך שתחזיר לי. אמר לו הרב ישמעו אוזניך מה שפיך מדבר בשביל לשחוט לא חקרת מי אני והאמנת לי בעינים עצומות בגלל הזקן והפאות שאני יכול לשחוט ואתה לא חושש שאולי איני יודע לשחוט ואנבל את הבהמה, ואילו בעינין הלוואה פתאום אתה חושד בי?

אנו למדים מאברהם אבינו את החשיבות הדרושה והאבחנה בין הצד הרוחני והצד החומרי ועל כן ראוי לכל הורה וילד לבחון בכל מעשה מי מוביל אותנו והאם הוא ראוי לכך לקרבנו בעבודת ה' הן בצד הגשמי והן בצד הרוחני.

מתכוננים לפרשה תשובות לשאלות:

המלמד מתכוננים לפרשה

פרשת וזיז עזרה

www.Parashatshavua.com

מיתת שרה אמנו וקניית מערת המכפלה

1. מה עניין סמיכות פרשיית הולדת רבקה לפרשיית פטירת שרה? (בעל הטורים כג,א) לפני שישקעה שמושה של שרה, כלומר, קדושתה של שרה הפסיקה להאיר בעולם (כנושאת הנשית העיקרית של הקדושה, כלומר, כמופיעה העיקרית את הקדושה בצורה הנשית שלה), 'זרחה שמושה' של רבקה. הרמז שמוצא 'בעל הטורים' הוא שראשי התיבות של המילים שירה מאה שנה זה שמש.
2. מדוע נכתבה המילה 'שנה' או 'שנים' בכל חלק מחיי שרה (מאז, עשרות, יחידות)? (רש"י כג,א) לומר שכל אחד נדרש לעצמו: בת מאה כבת עשרים לחטא, כלומר, שגם בגיל 100 שרה לא חטאה כמו אשה צעירה בת 20 (שהרי רק מגיל 20 נענשים בבית דין של מעלה).
3. ובת 20 כבת 7 ליופי. כלומר, שגם בגיל 20 שרה הייתה יפה כמו בת 7.
4. על שם מה נקראת קרית ארבע? (2 פירושים) (כג,ב) על שם ארבעת הענקים שהיו בה 2. על שם ארבעת הזוגות הקבורים בה.
5. אברהם רוצה לקנות אחוזת קבר ואומר לבני חת "גר ותושב אנכי עמכם" מה כוונתו? (רש"י כג,ד) אם תתנו לי - אקנה מכם את מערת המכפלה ואהיה 'גר' כביכול. ואם לא - אני מוכן להילחם איתכם ולהרוג אתכם כדי לקחת את המערה מכם זה שהיא שייכת לי מהבטחת ה'.
6. מה עונים בני חת לאברהם? (כג,ו) שבכל מקום שירצה הוא יוכל לקבור את מתיו.
7. מדוע מערת המכפלה נקראת כך? הבא סיבה אחת (רש"י כג,ט) 1. שתי קומות שיש במערה - בית ועליה.
8. 2. כפולה בזוגות - אדם וחוה, אברהם ושרה, יצחק ורבקה, יעקב ורעה.
9. אברהם קנה את מערת המכפלה 'בכסף מלא'. מי עוד קנה מקום חשוב בארץ ישראל 'בכסף מלא'? ממי הוא קנה? (רש"י כג,ט) דוד המלך קנה מארונה היבסי את הגורן שלו (הר הבית) בכסף מלא.
10. עפרן החתי 'אמר הרבה ואפילו מעט לא עשה'. עפרן אמר בתחילה לאברהם 'קח את השדה בחינם' ובסוף שמח לקחת מאברהם 400 'שקל כסף עובר לסוחר' (שניתן לקנות איתו בכל מקום).

הציווי לאליעזר

1. וזה ברך את אברהם בכל - מה זה 'בכל'? ומה זה קשור להמשך הפרשה? (רש"י כד,א) בכל זה בגימטריא 'בן' ובגלל שהיה לאברהם בן הוא היה צריך להשיא לו אשה.
2. על מה השביע אברהם את אלעזר? (כד,ג) שלא יקח אשה ליצחק מבנות הכנעני שיושב בארץ.
3. ממה חושש העבד וממה מזהיר אברהם אבינו את העבד? (כד,ה) אלעזר חושש שאישה לא תרצה לבוא איתו לארץ ואברהם מזהירו שלא יוציא את יצחק מארץ ישראל כדי להתחתן.
4. ה' אלהי השמיים... מבית אבי ומאוצר מולדתי - מה זה 'בית אבי' ומה זה 'אוצר מולדתי' של אברהם? (רש"י כד,ז) בית אבי - חרן, ששם ישב תרח אביו ונחור אחיו.
5. ארץ מולדתי - אור כשדים, שם נולד אברהם.
6. מי ילך לפני העבד כדי לקחת אישה ליצחק? (כד,ז) מלאך ה'.

השליחות של אלעזר

1. מה הכוונה שהגמלים היו 'מגמלי אדוני'? וכי לקח ממקום אחד? (רש"י כד,י) הכוונה שהיה ניכר עליהם שהם גמליי של אברהם הצדיק, שהיה מקפיד שלא לגזול, ולכן חסם את הפה שלהם, שלא יאכלו בטעות ממקום שלא שייך לאברהם.
2. למה לוקח העבד שטר שבו 'כל טוב אדוני בידו'? (רש"י כד,י) הכוונה שהוא לקח שטר, שבו היה 'זיכוי' לכל רכושו של אברהם.
3. לפי מה החליט אלעזר שהוא יבחר את האישה ליצחק? (כד,יד) אלעזר העבד יבקש מהנערה: 'הטי נא כדך ואשתה' (רק לאלעזר עצמו) והנערה תענה לו: 'וגם גמלך אשקה'.
4. איזה סוג של אישה חיפש אלעזר? מהי המידה שהייתה חשובה שתהיה בה ומדוע? (רש"י כד,יד) ראויה היא לו שתהא גומלת חסדים וכדאי להיכנס לביתו של אברהם.
5. מדוע רץ העבד לקראת רבקה? (רש"י כד,יז) כי ראה שהמים עולים לקראתה.
6. רבקה מיד מורידה את הכד עם המים ונותנת לו לשתות. מה רבקה אומרת לאלעזר? (כד,יט) "גם לגמלך אשאב עד אם כלל לשתות"
7. מה פירוש המילה 'משתאה'? (רש"י כד,כא) משתאה=משתומם ומתבהל, כיוון שהוא קרוב להצליח כלומר - אלעזר רואה שיש בה את מידת החסד, אך עדיין לא בטוח אם היא מבית אברהם.
8. מה עושה אלעזר מיד כאשר הגמלים סיימו לשתות? (כד,כב) שם לרבקה תכשיטים.
9. אלעזר היה בטוח שה' מוביל אותו בדרך טובה, ושהוא ימצא אשה ליצחק. כיצד לומדים? (רש"י כד,כג) הוא קודם נתן לרבקה תכשיטים ורק לאחר מכן שאל אותה אם היא מבית אברהם.
10. מדוע אלעזר משתחוה לקב"ה? (כד,כג) שהצליח למצוא את הכלה הנכונה ליצחק.

אלעזר בבית משפחת רבקה

1. לבן, אחיה של רבקה רץ אל האיש. מדוע לבן רץ לקראת העבד? (רש"י כד,כט) כי הוא ראה את הנזם והצמידים שנתן לרבקה, ורצה לחמוד את ממונו.
2. האיש הראשון שאלעזר פוגש במשפחת רבקה הוא לבן, אחיה. מה הסמליות שבכך? (בעל הטורים כד,כט) רמז לכך שאמרו שהנשוא אישה צריך לבדוק באחיה, שרוב הבנים דומים לאחים של האם, ובשביל שהיה אחיה רשע ילדה את עשו הרשע וזהו שלרבקה היה אח ושמו לבן ותהיין מורת רוח ליצחק ולרבקה.
3. מה כוונת לבן כשאומר: "ואנוכי פינתי הבית?" (רש"י כד,לא) מעבודת אלילים.
4. אוכל מוגש לפני אלעזר, אך הוא מסרב לאכול. מדוע? (כד,לג) אלעזר לא רוצה לאכול עד אשר יאמר את דבריו שלשם הגיע.
5. אברהם השביע את אלעזר לפני צאתו לשליחות. מה היתה השבועה? (כד,לז) לא לקחת אשה לבנו של אברהם מבנות הכנעני.

המלמד

מתכוננים לפרשה

פרשת וַיִּלֶּךְ עִזְרָה

הגיליון השבועי מוקדש
לעזר ר' יצחק בן ר' יהושע זאב
ולעזר שרה זויה בת פרל

www.Parashatshavua.com

6. מה כוונת הכתוב בכתיב חסר 'אלי' בקשר לאליעזר? (רש"י כד, לט) את המילה 'אלי' אפשר לקרוא גם עם צירי בא' ופתח בל', כמו אל אני. כלומר, לאליעזר הייתה בת, והוא רצה שבתו תינשא ליצחק, לכן ניסה לרמוז לאברהם, כששאל מה יקרה אם לא תרצה האשה מבית אברהם לבוא להינשא ליצחק.
7. מה לומדים מכך שאליעזר אומר 'זאבוא היום' (רש"י כד, מב) לומדים שקפצה לו הדרך, כלומר, הוא התקדם במהירות לא רגילה.
8. מה אנו לומדים מכך שהתורה מביאה את כל דברי אליעזר, שרק חוזרים על מה שקראנו כבר? (רש"י כד, מב) יפה שיחתן של עבדי אבות לפני המקום מתורגמן של בנים. שפרשת אליעזר נכפלת בתורה ואילו גופי תורה אנו לומדים רק ברמיזה.
9. אליעזר פוגש את רבקה ליד הבאר לאחר שהשקתה אותו ואת גמלי, נותן לה את התכשיטים, ולאחר מכן שואל בת מי את. אך כאשר אליעזר מספר על פגישתו עם רבקה, לאביה בתואל, הוא משנה את סדר הדברים. מה סדר הדברים שאמר אליעזר לבתואל? (כד, מג-מו) אליעזר אמר לבתואל שהוא שאל את רבקה בת מי היא ולאחר שענתה נתן לה התכשיטים.
10. למה רשום ויען לבן ובתואל ולא ויענו? (רש"י כד, נג) כי לבן היה רשע וקפץ להגיד לפני אביו.
11. בתחילה אליעזר דיבר עם משפחתה של רבקה ומי שענה לו היו לבן ובתואל. אך בהמשך בתואל נעלם. מה קרה? (רש"י כד, נה) בתואל לא רצה שרבקה תלך, לכן ה' שלח מלאך להרוג אותו.
12. אליעזר ועבדיו נשארו ללון בבית בתואל. בבוקר כאשר ביקש לצאת לדרך עם רבקה, אמא של רבקה ואחיה רצו למנוע מרבקה ללכת. אליעזר מבקש שלא יעכבו אותו והם מציעים לשאול את רבקה אם היא רוצה ללכת. מה היתה תשובת רבקה? (כד, נח) אלך.
13. מה לומדים מכך ששאלו את רבקה אם היא רוצה להינשא ליצחק? (רש"י כד, נז) שאסור להשיא אשה לאיש אם היא לא חפצה בכך אלא רק מתי שתאמר שהיא רוצה.
14. רבקה הביעה את הסכמתה ללכת עם אליעזר. במה ברכה אותה משפחתה? (כד, ס) "אחותינו את היי לאלפי רבבה ויירש זרעך את שער שנאיו"

החזרה לארץ ישראל והמפגש עם יצחק

1. מה עשה יצחק בבואו באר לחי ראי? (רש"י כד, סב) יצחק הלך להביא את הגר, קטורה, שישבה שם כדי שאברהם יחזור וישאנה.
2. כתוב בפסוק 'ויצא יצחק לשוח בשדה'. מה פירוש המילה 'לשוח'? (רש"י כד, סג) להתפלל.
3. מה קרה לרבקה כשראתה את יצחק? (רש"י כד, סד) היא נפלה מהגמל.
4. אליעזר עונה לשאלת רבקה כי האיש שלפניהם הוא יצחק. מה הדבר הראשון שעשתה רבקה? (כד, סה) לקחה הצעיף וכסתה עצמה.
5. מה סיפר אליעזר ליצחק, מלבד הסיפור הטבעי שקרה? (רש"י כד, סו) הוא סיפר לו גם את מה שעמד מאחורי הסיפור הזה, את הנהגת ה' המיוחד, כלומר, את הניסים שקרו לו 'מאחורי הקלעים': שקפצה לו הארץ, ושנודמנה לו רבקה.
6. איזה ניסים חוזרים לאחלה של שרה כאשר רבקה מגיעה? (רש"י כד, סז) ?
7. 1. נר שדולק מערב שבת עד ערב שבת, כלומר, שבוע שלם.
2. ברכה בעיסה (שממנה עושים לחם).
3. ענן קשור על האוהל.

מות אברהם ואינו

8. מי היא 'קטורה'? (רש"י כה, א) הגר.
9. כמה בנים היו לקטורה? (כה, א) שישה.
10. כתוב: 'זיתן אברהם את כל אשר לו' במה מדובר? (רש"י כה, ה) הבטיח לאברהם 'זיהה ברכה', כלומר, שהברכות מסורות בידך לברך את מי שתצא, וכאן נתן זאת אברהם ליצחק.
11. מה נתן אברהם לבני הפילגשים? תן פירוש אחד? (רש"י כה, ו) 1. מסר להם שם שומאה. 2. נתן להם את מה שקיבל על שרה מאבימלך ומפרעה, וכן שאר מתנות, כי לא רצה ליהנות ממה שהרוויח שלא בעמל כפיו.
12. באיזה גיל נפטר אברהם? (כה, ז) 175
13. מי קבר את אברהם במערת המכפלה ומה אנו לומדים מכך? (רש"י כה, ט) יצחק וישמעאל, ואנו לומדים שישמעאל עשה תשובה בסוף ימיו ונכנע לפני יצחק.
14. בן כמה היה ישמעאל כשמת? (כה, יז) 137
15. על פני כל אחיו נפל - מה נלמד מהסמיכות לפרשה הבאה המדברת על תולדות יצחק? (בעל הטורים כה, יח) שכשיפול ישמעאל באחרית הימים אז יצמח משיח בן דוד, מזרעו של יצחק.

ברוכים הבאים אל "המלמד" - מתכוננים אחרת לשולחן השבת!

מה המטרה?

"המלמד" הוקם במטרה להעמיק את התוכן בשולחן שבת ולחבר אותנו עם ילדינו סביב פרשת השבוע. מתוך עמלם בתורה יגיעו, ב"ה, לקניין תורה.

זה לא תפקידו של בית הספר?

כיום, לצערנו, מערכות החינוך עדיין לא משקיעות זמן איכות בלימוד פרשת השבוע ובלמוד פרשנים על התורה. גם אנו, ההורים, לא תמיד מצליחים למצוא את הזמן להגיע מוכנים לשבת ולרומם את אוירת השבת בשיח משמעותי על הפרשה.

יש הרבה עלוני פרשת שבוע...

נכון, אך אנו מאמינים כי השבת אמורה להיות נוכחת בכל ימי השבוע, החידוש הוא ביצירת דפי עבודה בנושא פרשת שבוע כאשר הלימוד של הילדים נעשה ללא גישה למחשב. האתר מיועד להורים להדפסת דפי העבודה בלבד.

מה נדרש ממני?

כל מה שנדרש הוא אחריות שלנו ההורים בהדפסת דפי העבודה פעם בשבוע: עותק לילדים ועותק נפרד עם תשובות להורים. בקובץ התשובות להורים יש, בנוסף לתשובות, מדרש-סיפור על הפרשה שיאפשר לנו ההורים לאחד את המשפחה עם תוכן תורני מוסרי ערכי לשולחן שבת. כל הורה יכול להרחיב ולהעמיק את התכנים והמסרים בהתאמה לילדיו.

מעלות נוספות בשימוש בדפי העבודה:

הכוונה-השאלות בדפי העבודה הן שאלות בקיאות עם הכוונה מדויקת לתשובה (פרק, פסוק) ללא מורכבות גדולה. הילד יכיר את רוב הנושאים בפרשה לאחר שיענה על הדפים.

חוויה-הדפים קלילים ונחמדים לילדים עם שעשועונים מהפרשה, איור שבועי מהפרשה, דפי צביעה לגילאים הצעירים, היכרות עם פרשני התורה

גמישות- בנוי לפי רמת קושי, מתאים לבנים ובנות.

מבניות- הפרשה חולקה לתתי נושאים מרכזיים המאפשרים הסתכלות כרונולוגית על הפרשה.

ניתן להדפיס בשחור לבן. מומלץ להדפיס בתחילת שבוע כדי שתהיה שהות לילדים לעבור על הפרשה

הושקעו שעות רבות ומשאבים רבים בתכנים, בשאלות, באיורים, בעיצוב דפי העבודה והאתר על מנת לתת לילדים חוויה לימודית תורנית ברמה גבוהה ומאתגרת בפרשת השבוע. אתם מוזמנים לשתף, לשלוח חומרים, סיפורים שאלות ורעיונות.

יהי רצון שנזכה להגדיל תורה, להאדירה ולחבבה על בנינו ובנותינו.

הנחיות והמלצות דידקטיות:

✓ רמת הקושי בדפי העבודה חולקה לארבעה לפי סימני ה-★. כאשר מומלץ להתאים את השאלונים לרמת הילדים:

* (כוכב אחד) – מיועד לילדים כיתה א' עפ"י רמתם. השאלון כולל שאלות פשוט על הפרשה +

שעשועון א"תפ"ש על שם הפרשה + תפזורת פשוטה.

** (שני כוכבים) – מיועד לרמה של כיתות ב'-ג' – מספר גדול יותר של שאלות פשוט עם מעט

שאלות מרש"י + א"תפ"ש מלא עם כל האותיות + תפזורת קלילה לפרשה

*** – מיועד לרמה של כיתות ג'-ד' – מספר גדול של שאלות עם רש"י + שעשועון א"תפ"ש מרש"י.

**** – מיועד לרמה של כיתות ה'-ו' – שאלות מגוונות מפרשנים נוספים (בעל הטורים, אבן עזרא, רמב"ן...) + תשבץ לפרשה.

✓ מומלץ לתת לילדים את הדפים בתחילת השבוע.

✓ בשלבים הראשוני יש לשבת עם הילדים עד שיוכלו לעבוד לבד בהתמצאות בחומש והיכרות עם פרשנים כדי שיחוו חוויה חיובית. לאחר מספר פעמים הם ילמדו לבד ויוכלו לרוץ לבד ובשמחה על הדפים. ההשקעה משתלמת!!

✓ מומלץ להקפיד על לימוד קצר יומיומי בכדי שזו תהיה חוויה ולא מטלה של יום שישי. חשובה השמחה בלימוד.

✓ לדבר בכל השבוע על השבת ועל פרשת השבוע

✓ כדאי ללמד את הילדים כתב רש"י במידה ואין חומש עם כתב מרובע.

✓ אפשר לשקול מתן פרס שבועי במידה והילד סיים את הדף

✓ בשולחן השבת כדאי להתחיל משאלות הילדים בשכבות הנמוכות- ובאותו הנושא לשאול את הילדים לפי רמתם, ניתן לעשות חידון לכולם.

✓ הסיפור המצורף לדפים מבוסס על מדרשים הקשורים לפרשת השבוע או רעיונות. כל הורה מוזמן לפתח את הנושא עם סיפור רקע נלווה ודילמות הקשורות לעולם הרוחני והחברתי של הילדים

✓ כל שאלה כמובן מזמינה אותנו להרחיב את הנושא ולשאול את הילדים להרחיב על הסיפור המלא. אל תחסכו מעצמכם. לאורך זמן תראו נפלאות מהילדים